

กระแสพระบรมราโชวาท^(๑)

ในโอกาสที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี
นำคณะรัฐมนตรีเฝ้าฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๑๖

ข้าพเจ้าขอขอบใจนายกรัฐมนตรีที่ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีทุกท่านที่ได้รับเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลใหม่ ท่านได้มารับตำแหน่งในวาระที่วิกฤตอย่างยิ่ง และเป็นสถานการณ์ที่ฉุกเฉิน การที่ได้รับตำแหน่งในวาระนี้จึงเป็นสิ่งที่ลำบากที่จะปฏิบัติต่อไป เพราะงานต่าง ๆ จะต้องทำด้วยความกล้าหาญ ทำด้วยความรอบคอบ เพื่อให้สามารถนำพาประเทศชาติให้มีความมั่นคงและมีความเจริญต่อไป

ปัญหาของสถานการณ์ในปัจจุบันนี้มีแปลกประหลาดหลายอย่าง คือนอกจากงานตามปกติของประเทศชาติที่จะต้องปฏิบัติ เช่นสวัสดิภาพของประชาชน ความก้าวหน้าของประชาชนตามปกติแล้ว ยังมีสถานการณ์ที่แหวกแนว และถ้าพูดถึงสถานการณ์แบ่งก็ได้เป็นสองอย่าง แบ่งสถานการณ์เป็นทางวัตถุอย่างหนึ่ง กับสถานการณ์ทางจิตใจอีกอย่างหนึ่ง ทางวัตถุสำหรับในกรุงเทพฯ นอกจากสถานการณ์ทางวัตถุที่เป็นปกติคือสิ่งก่อสร้างขึ้นมา ซึ่งจะต้องพยายามสร้างให้ดีขึ้น ยังมีสิ่งที่ถูกทำลายซึ่งจะต้องซ่อมแซมในทางจิตใจก็เช่นเดียวกัน มีสิ่งที่ต้องพัฒนาให้ประชาชนมีความคิดที่ดีมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความคิดในทางพัฒนา และอีกอย่างหนึ่งก็ต้องซ่อมแซมจิตใจที่สูญลงไป ด้วยเหตุการณ์ที่ได้ผ่านไปในสัปดาห์ที่แล้ว เหตุการณ์นี้ได้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างประหลาด เพราะว่าเป็นเรื่องของจิตใจที่จะอยากให้มีการปกครองที่ถูกต้อง เพื่อให้ทุกคนได้สามารถอยู่ในประเทศไทยด้วยความมีเกียรติ ด้วยความปลอดภัย และด้วยความภูมิใจ แต่สภาพในปัจจุบันนี้ก็พูดอีกอย่างได้เหมือนกันว่าเป็นอย่างไร ยิ่งคำนึงกัน คือการได้มาซึ่งสำหรับคนภายนอกทั่วไป ไปเห็นว่าเป็นการได้มาซึ่งประชาธิปไตย โดยได้ต่อสู้ และได้เท่ากับได้ชัยชนะว่ารัฐบาลนี้จะให้ประชาธิปไตย และได้แถลงแล้วว่าก่อนอื่นว่าจะได้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสด็จไว้

รัฐธรรมนูญภายใน ๖ เดือน แต่ในเวลาเดียวกันกลไกต่าง ๆ ของการปกครองก็ถดถอยไปหมด เช่นการรักษาความสงบก็ตาม คือการรักษาความสะอาดทั้งทางจิตใจและทางวัตถุ แทนต้องทำให้ภาระต่าง ๆ กลับคืนมาสู่ตน ภาระต่าง ๆ ของรัฐบาล ของทางราชการก็ต้องกลับมาเป็นของทางราชการ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้บรรลุผลถึงจุดประสงค์ของการมีรัฐบาล ของการมีรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย ก็คือเป็นผู้นำพาประเทศไปสู่ความเจริญหรือความดี และโดยมากตามแบบของประชาธิปไตย ก็คือมีการเลือกผู้แทนของแต่ละคนขึ้นมาเพื่อที่จะมาปกครองประเทศ มาเป็นสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรจึงได้เลือกหรือควบคุมผู้ที่จะมาเป็นคณะรัฐมนตรี ในปัจจุบันนี้คณะรัฐมนตรีตั้งขึ้นมามีใช้โดยที่ประชาชนได้เลือกขึ้นมา แต่โดยตั้งขึ้นมาเฉย ๆ มาทำหน้าที่ ซึ่งควรจะได้.